

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

דבר העורך

ריתחא דאורייתא

פולמוס סוער: בסדרת הגיליונות (מספר 352-355) בנושא 'יבול נכרי בשמיטה' התבאר בהרחבה מחלוקת הבית יוסף והמב"ט, האם יש קדושת שביעית בפירות שגדלו בשדה של הגוי, לדעת הבית יוסף אין קדושה, לדעת המב"ט יש קדושה.

בשמיטות האחרונות התעורר פולמוס סוער, בענין הזמנת סחורה מראש אצל הגוי, האם יש בכך איסור אמירה לעכו"ם בשביעית.

מותר: לשיטת המתירים, אין איסור להזמין מראש אצל הגוי פירות וירקות בשביעית, ואין חסרון במה שמסכם מראש עם הגוי על רכישת הסחורה שיגדל בשדה בכסף מלא, ואפילו אם נחדש שאסור להזמין מכל מקום התוצרת מותרת לכתחילה, ואין לנו להיות חכמים ומחמירים יותר מאבותינו ורבותינו ארזי הלבנון שכבר מאות שנים מזמן הבית יוסף ואילך היה המנהג בצפת ובירושלים להקל לאכול יבול נכרי, ולא עלה החשש של אמירה לנכרי. והרוצה יחמיר לעצמו אך אין מקום להטיל על הציבור ספק ספיקא של חומרא ולאסור מאות טונות של תוצרת כשרה למהדרין, והחומרא עלולה לגרום חזירה לשוק של סחורה מפוקפקת עם חששות כשרות חמורים.

אסור: לשיטת האוסרים, אסור להזמין מראש סחורה אצל הגוי משום איסור אמירה לעכו"ם בשביעית שהיהודי מסכם מראש עם הגוי שיזרע עבורו על פי הסכמי השיווק על 'אספקת סחורה'. ואף שעצם השאלה של יבול נכרי כבר נדונה רבות בספרי הפוסקים, ורבים נהגו להיתר, אין מכך ראייה להיתר כיום, שרק בזמנם שהיהודים הלכו באופן פרטי לקנות בשוק של הגויים לאחר שכבר זרעו וגידלו ושיווקו היה צד להיתר, אבל כיום שוק המהדרין מהווה נתח שוק ניכר (20%-15%), והיהודים מהווים רוב מוחלט של האוכלוסייה, ולא שווה למגדלים להשקיע בלי חוזה שיווק מוסכם מראש, נמצא שהערבים זורעים במיוחד עבור רבבות אלפי ישראל לפי הסכמי הסחר המוקדמים, ודבר זה לא הותר מעולם.

הרבה קולמוסים נשתברו בפולמוס הסוער בדיון אמירה לעכו"ם בשביעית, ומקוצר הגיליון לא שייך להקיף את כל הראיות לכאן ולכאן, ואי אפשר לפורטם כי רבים הם, כי אם טעימה על קצה המזלג מיערת הדבש, והרוצה להחכים עוד ילמד את המאמרים שנכתבו בנושא, חלקם צוינו בגיליון וניתן להשיגם במערכת.

בברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

נושא הגיליון

'אמירה לעכו"ם בשביעית'

שִׁבַּת שִׁפְתוֹן יִהְיֶה לְאָרֶץ

מלאכת השדה: מצות שמיטה נאמרה לישראל ולא לגויים, ומותר לגוי לעשות מלאכות בשביעית בשדה שלו, ולגבי ישראל שרוצה לעשות מלאכה בשדה של הגוי, לדעת הבית יוסף (כסף משנה פרק ד הלכה כט) אסור לישראל לעשות מלאכה בשדה של גוי, כי הקרקע עצמה בקדושה עומדת ורק הפירות נפקעים מקדושת שביעית, ולדעת ספר התרומה (הלכות ארץ ישראל ד"ה אף בזמן) מותר לישראל לעשות מלאכה בקרקע של גוי, כי אין בקרקע נכרי קדושת שביעית בזמן הזה שהוא רק מדרבנן. לגבי

חדר בקרה במוקד וועד השמיטה בד"ץ העדה החרדית

בתמונה העליונה: משגיחים מיוחדים עוקבים בדריכות באמצעות 8 מסכים מהמתרחש בשטחים עד המחסומים בתמונה התחתונה: פיקוח צמוד ביבול נכרי, משגיח בשטח + תיעוד און ליין באמצעות מצלמה 360°

ישראל שאומר לנכרי לעשות מלאכה, לפי הבית יוסף יש להסתפק, ולפי ספר התרומה מותר. והחזק"א (שביעית סימן י ס"ק ו) התבטא על החידוש של ספר התרומה 'קשה לסמוך על זה'.

1. אמירה בשאר איסורין

אסור: הגמ' (בבא מציעא דף צ.) מסתפקת האם מותר לאדם לומר לגוי לחסום את הפה של פרתו של הישראל ולדוש בה, משום שהאיסור דרבנן של אמירה לגוי נאמרה רק בשבת שיש איסור סקילה, ואילו בחסימה שהאיסור הוא רק איסור לאו מותר, או שגם בחסימה אסור אמירה לעכו"ם. פשטות הסוגיא שהגמ' לא פושטת את האיבעיא.

ונפסק **ברמב"ם** (שכירות פרק יג הלכה ג), ו**בסמ"ג** (לאוין קמד), ו**בשו"ע** (חושן משפט סימן שלח סעיף ו), שהאומר לגוי לחסום פרתו ולדוש בה, אסור ואינו לוקה כיון שהוא בעיא דלא איפשטא, ואמירה לעכו"ם אסור בשאר איסורין כמו בשבת. וכן נקט **המשנ"ב** (סימן שמג ס"ק ה) שאמירה לגוי נאסרה בכל האיסורים, ואסור לומר לגוי להאכיל לקטן דברים אסורים.

וכתב **המגיד משנה** שלמרות שהגמ' לא פושטת את האיבעיא, הרמב"ם פסק מלחומרא כאשר הגוי עושה מלאכה עבור הישראל, והביא המגיד משנה יש מי שחולק שאין איסור אמירה לנכרי לגבי שאר מצוות אלא איסורי שבת בלבד. ויש משנים את הגירסא ברמב"ם, ולפי גירסתם יוצא שהרמב"ם סובר שאין איסור אמירה לעכו"ם בשאר איסורים, כיון שהוא בעיא דלא איפשטא וספיקא דרבנן לקולא. והוכיח המגיד משנה דלא כאותה גירסה.

2. אמירה בשביעית

בבלי ירושלמי: מבואר **במשנה** (שביעית פרק ד משנה ג) חזייה רבי ירמיה מן העובדי כוכבים בשביעית אבל לא מירשלא, ומחזיקין ידי עובדי כוכבים בשביעית אבל לא ידי ישראל. ומפרש **הר"ש** (שם), כוונת הירשא שמותר לישראל לקבל מהגוי תמורת כך וכן כורים לשנה, שדה שהגוי חורש בשביעית לזריעת הישראל במוצאי שביעית, משום שהגוי לצורך עצמו עושה. ובכוונת הסיפא פליגי בירושלמי, והוכרע בבבלי.

בירושלמי (שביעית פרק ד הלכה ג) מובא מחלוקת רבי חייא ורבי אימי, מה כוונת המשנה במחזיקין ידי עובדי כוכבים בשביעית? חד אמר שהישראל אומר לגוי שיחרוש טוב בשדה ואחרי השמיטה הוא יקנה ממנו את השדה, וחד אמר שהישראל אומר לגוי 'ישר כוחך' שאתה חורש. ו**בבבלי** (גיטין דף סב.) ביאר את דברי המשנה שמותר לומר לגוי 'אחזוקו בעלמא' או 'אשרתא'. להלכה נפסק **ברמב"ם** (שמיטה ויובל פרק ח הלכה ח) מחזיקין ידי עכו"ם בשביעית בדברים בלבד, כגון שראו חורש או זורע אומר לו תתחזק או תצליח וכיוצא בדברים אלו, מפני שאינם מצווין על שביית הארץ אבל לא יענידנו ביד.

וכתב **המהר"י קורקוס** (שם) שלפי הבנת **הר"ש** (בפירושו על המשנה) ו**הרמב"ם**, הבבלי מכריע במחלוקת של הירושלמי, שכוונת המשנה שמותר רק לומר איישר, אך אסור לומר לגוי שיעבוד בשדה בשמיטה, ואחרי שמיטה קנה ממנו הישראל את השדה.

מאידך לדעת **המהר"ם** (שלהי הקדמה למצוות הללויות בארץ) וכן מבואר (קמח), ו**ההדרי"ם** (על המשנה ראשונה (על המשנה בשביעית שם), וכן נקט **הרדב"ז** (על הרמב"ם הלכות כלאים פרק א הלכה ג) בדעת **הרמב"ם** מותר לישראל לומר לגוי לעבוד בשביעית בשדה הגוי, והישראל יקנה ממנו את התוצרת. לשיטה זו הבבלי והירושלמי לא חולקים. [יש לציין שבדרך אמונה כתב להוכיח מדברי הרא"ש והסמ"ג, מאידך **בחוט שני** (עמודים תיז-תיח) כתב שאין ראיה מדברי הרא"ש כי אינו אומר לו בפירוש שיחרוש בשביעית, והגוי יכול לחרוש אחר שביעית, וכן דעת עצמו קעביד בשביעית, עיין שמיצניו **בשו"ע**

(סימן שז סעיף ג) לגבי שבת. וכן דחה שאין ראיה מדברי הסמ"ג כי יתכן שכל ההיתר של הסמ"ג הוא מפני דרכי שלום, כפי שמבואר **בתוס'** (בבא מציעא דף צ. ד"ה חסום) שאין מכאן ראיה להיתר לתת לגוי בשר ולומר לו שיבשל לצרכו, כי מדובר בגמ' באופן שכבר התחיל לחרוש, וההיתר הוא מפני דרכי שלום].

לדעת **המהריט"ץ** (שו"ת סימן מז), הובא להלכה **במעשה רוקח** (שמיטה ויובל פרק ד הלכה כט), ו**בשו"ת פרי הארץ** (חלק ג יו"ד סימן ד), ו**בשו"ת קרית ארבע** (סימן א') ו**בבב"י** (שוריי ברכה קונ"א ליו"ד סימן שלא), ו**בשו"ת שדה הארץ** (יו"ד סי' כז) מותר לומר לגוי לעבוד בשדה הגוי לצורך הישראל. ובספר **שמיטת קרקעות** (לרבי צבי כהן, פרק י סעיף טו) מובא רשימה ארוכה של שיטות המתירים ושיטות האוסרים אמירה לנכרי בשמיטה.

3. מאמרים בנושא

מותר ללא חשש: יש לציין שהוקדש לכך מדור מיוחד בקובץ **נזר התורה** (חלק טז טבת תשס"ח, עמודים רד - רסד), בו הובאו מאמרים להיתר מאת הג"ר **עשם הפומל שליט"א**, הג"ר **בצלאל בלוי שליט"א** (וכן האריך בספרו מנחת ירושלים), הג"ר **אברהם צבי הכהן שליט"א**, הג"ר **אלעזר שטרן שליט"א**, הג"ר **יעקב מאיר שטרן שליט"א**, שהאריכו לבאר את טעם ההיתר, שבאמת ועד הכשרות לא עושים כלל הסכם עם המגדלים, וגם אם יש מיעוט דמיעוט שעושים איזה הסכם עם המגדל אין בכך שום בית מיוחש.

וציטט הג"ר **בצלאל מברק** משנת תש"ט ששלח הג"ר **יעקב לנדא זצ"ל** אל הג"ר **פנחס אפשטיין זצ"ל** רבא"ד בד"ץ העדה החרדית, בטענה על כך שוועד הכשרות מס'ג כנאשר לוקחים סחורה מהגויים ושורקו בסיכום מראש עבור כשרות הרב לנדא ועליהם סמכו, וועד הכשרות עונה לה בתגובה שפירט מי הם הערכים איהם סיכם על אספקה, כדי שמהם לא יקחו ועד הכשרות. הרי שכבר בשמיטות הקודמות גידלו הגויים במיוחד עבור ישראל, ולא עלה על לב לאוסרם משום אמירה לנכרי.

אסור בהחלט: הנה הג"ר **משה שאול קליין שליט"א** כתב קונטרס **לנכרי אמירה בשביעית'** (30 עמודים, סיון תשע"ה), בו מבואר שיש איסור אמירה לנכרי כאשר עושים סיכום מוקדם עם הגוי, ויש לעורר על כך שהמצאות היות לא היתה אף פעם, כי הציבור החרדי גדול מאוד, וזורעים אלפי דונמים במיוחד עבור החרדים, על פי הסכמים מראש עם המגדלים הנכריים.

בקובץ **נזר התורה** (שם) הובא מאמר לאסור מאת הג"ר **שמואל קסירר שליט"א**. וכן יש מאמר ארוך 'מאיר לישראל' מאת הג"ר **ישראל מאיר פלמן שליט"א** (בן הג"ר בן ציון פלמן, מחבר ספר קונטרס השביעית) בנושא איסור אמירה לעכו"ם בשביעית, ביור דעת גדולי ישראל בנידון, ופתרונות רבני הבד"ץ. וכן יש מאמר מהג"ר **משה ברנסדורפר שליט"א** והג"ר **יחיאל רוטשטיין שליט"א** והג"ר **מיכל פרנקל שליט"א** (קובץ בנתיבות ההלכה חלק מב עמודים 299-300), שעל פי דעת הג"ר **מאיר ברנסדורפר זצ"ל** וגבא"ד קוממוית **הגרמ"מ מנדלסון זצ"ל** יש אסור אמירה לנכרי בשביעית כמו בשאר איסורים, ויש לחוש שאף בדיעבד הגידולים נאסרים. וכן יש מאמר ארוך מאת הג"ר **יואל יעקב פרידמן שליט"א** (אוצרות ירושלים קובץ י שב-שכו), בביאור איסור אמירה לנכרי בשביעית, וגם באופן שאין אמירה לנכרי, עצם מה שהנכרי עושה עבור ישראל נאסר בהנאה, ולא מועיל להיתין 'כדי שיעשו'.

4. דעת גדולי ופוסקי הדור

איסור אמירה: במכתב מאת הג"ר **שמואל הלוי ואזנר זצ"ל** אל הג"ר **שמואל אלעזר שטרן שליט"א** מתאריך כג אב תש"ס (שבט הלוי חלק י סימן ר), מבואר שיש ג' טעמים באיסור אמירה לגוי בשבת, ולפי פשוטם של דברים ניתן לתלות בכך את החקירה האם יש איסור אמירה לנכרי בשביעית, אם טעם האיסור הוא משום **מקצוצא חקפך וְדָבָר דְּכָבֵד** (ישעיהו פרק נח פסוק ג'), אין איסור כזה בשביעית, אך אם הטעם שמא יבוא לעשות מלאכה בעצמו, החשש

יעשה איתו הסכם על אספקת והבאת תוצרת, ללא התחייבות לזריעה או עשיית מלאכות בשביעית, ומצד המזמין יכול הגוי להביא תוצרת מחו"ל, או לקנות אצל גוי אחר, ובאופן כזה אין חשש לאיסור אמירה לעכו"ם. למרות שהדעת נותנת שגדל את התוצרת בשדותיו, ולא יקנה מחבירו ואף לא יביא מחו"ל, כי סוף סוף הגוי על דעת עצמו מחליט לדורע. וכך נוהגים בכשרות ועדת המהדרין, ובכשרות בד"ץ חניכי הישיבות.

ולדעת הגר"ח מנשה שליט"א (משנה הלכות חלק יט סימן רמה, חלק יב סימן תח, בנתיבות ההלכה קובץ מב עמוד 150), אין איסור אמירה לנכרי בשביעית וק"ו שהתוצרת מותרת באכילה. והוסף, שאדרבה אם מחמיר ביבול נכרי גירום קולות ביבול ישראל על פי היתר מכירה, ונמצא חומרו קולו. ומה שיצא לערער שאין הקרקעות בבעלות הגויים, כבר הכריע **במנחת יצחק** (חלק ח סימן קג) אחר בירור המציאות, שרוב הקרקעות בארץ ישראל הינם בבעלות פרטית של הגויים, ויאכלו עננים וישבעו כפי שהנהגו עשרות שנים על פי בתי הדין של הדורות הקודמים.

ולדעת הגר"ר **שמי קהה הכהן גרוס שליט"א** (בהוראה לרבני הילכתא), ודאי שתוצרת יבול נכרי משווקת כיום בוועדי כשרות המהודרים, מותרת לכתחילה ואינו נאסר מדין אמירה לנכרי, וגדרי איסור אמירה של שביעית אינם שווים לגדרי אמירה לנכרי של שבת. ולדעת הגר"מ **גרוס שליט"א** (שדה מרדכי עמוד רפה) נהגו לסמוך על המקילים שלא נאסר משום אמירה לנכרי בשביעית.

5. הבהרת בד"ץ העדה החרדית

כשר לכתחילה: בידיעון שמיטה (הנכוח תשפ"ב עמוד 6) **ובמהדרין הכשרות** (ניסן תשפ"ב עמוד 134) כתוב; ועד השמיטה וועד הכשרות אינם מתעסקים בשום צד מסחרי של אספקת תוצרת חקלאית, כי אם בתפקיד הכשרות באופן מלא וקפדני, ואין בזה כל חשש של אמירה לעכו"ם.

במכתב מיוחד לסוחרי הירקות מטעם ועד הכשרות מתאריך י"א אב תשע"ז (ההשגחה 4 עמוד 69) כתוב בזה הלשון; "על פי הוראות הרבנים, ניתן להזמין ירקות מנכריים כזו מאלו שיכולנו להביא מאיפה שירצו, אין לסכם עם נכרי שידגל ירקות בשבילנו בשנת השמיטה".

היתר בתוקפו: במכתב מיוחד מתאריך כ' אייר תשס"ז בחתימות חברי בד"ץ הגר"ר **משה שטרנבוך שליט"א** (והאריך בזה בתשובות והנהגות חלק ז סימן קלז) הגר"ר **מאיר ברנסדורפר זצ"ל**, הגר"ר **יעקב בלוי זצ"ל**, הגר"ר **אברהם יצחק אולמן שליט"א**, הגר"ר **נפתלי הירצקא פרנקל זצ"ל**, הגר"ר **יהושע רוזנברג שליט"א**, הגר"ר **יעקב מענדל יראוויטש שליט"א**, הגר"ר **יצחק טוביה ויס שליט"א**, ובמכתב נוסף מתאריך כ"ד תמוז תשע"ג מופיע גם חתימת הגר"ר **יהודה יוסף שליט"א**, לגבי אספקת יבול נכרי שהוזמן מראש על ידי סוכנים יהודים, כבר יצא הדבר להיתר, ובפרט שלפי המציאות אין סיכום מוקדם עם הגוי שיביא סחורה משדהו דוקא, ויכול להביא מכל מקום שירצה, והנתני היחיד שהסכמים הוא שלא יהיה משדות יהודים ח"ו, והיתר שהונהג בהרבה שמיטות על פי בתי דינים הקודמים עומד בתוקפו גם כיום.

ולדעת הגר"ר **יוסף ליברמן שליט"א** (שו"ת משנת יוסף חלק ד עמוד: ק חלק יב סימן לא), ובמכתב מתאריך כז תשרי תשס"ח מופיע קובץ נז תתרחק טז עמוד רכא), מהיות שבי שמיטה של הלבית תוצרת מחו"ל, משום שביתת הארץ וכדי שלא יהיה חשש אמירה לעכו"ם שהוא שייך גם לדעת הבית יוסף, ולעיתים יש חשש איסור ספיחין באופן שיד ישראל באמצע כמבואר **בחזו"א** (סימן י ס"ק ו ד"ה ואם עבר), אך כפועל לחלל על המאמצים הגדולים אין זה בגדר אפשר להביא רק מחו"ל וצריך גם את תוצרת הארץ, ולכן יאכלו עננים וישבעו מהתנויות בהשגחת בד"ץ העדה החרדית שמביאים מיבול נכרי ללא חשש איסור אמירה לנכרי.

שייך גם לגבי שביעית, וכן אם הטעם שלחומרא יש שליחות לגוי זה שייך גם בשביעית. ומסיק שלהלכה צריך להחמיר באמירה לנכרי בשביעית, ויתכן שיש בזה איסור תורה שגורם לביטול שביתת הארץ, ואפילו לנכרי לגוי אסור.

במכתב מערב שנת השמיטה מתאריך כסלו תשס"ז (מופיע בחוט שני עמוד תקרב) בחתימות הגר"ר **שמואל הלוי ואזנר זצ"ל** הגר"ר **ניסים קרליץ זצ"ל** הגר"ר **מיכל יהודה לפקוביץ זצ"ל** הגר"ר **חיים קנייבסקי זצ"ל** בדבר תוצרת מצות שמיטה, וקשה להשגיח על השדות נכרים, ואסור לעשות הסכמים עם הנכרים שיעבדו בשדותיהם והישראל יקנה את היבול, או משום אמירה לעכו"ם או משום שביתת הארץ, על ההמנות באפשר לסמוך, ולכן מצוה גדולה להביא ירקות מחו"ל, אשר כפי הנשמע דבר זה בגדר אפשרי.

מעלה: מדבריהם עולה שיש מעלה להביא פירות מחו"ל, אך יבול נכרי על ידי אמירה לא נאסר, וכן כתב **בחוט שני** (שביעית עמוד תית, ועמוד ערב) שאם עבר וחזק את הגוי באמצע עבודתו לצורך עצמו, הפירות לא נאסרים בדעיכה. ואם סיכם עם הגוי שיספק תוצרת ללא חשש שביעית, ויכול להביא גם תוצרת שישית או מחו"ל, יש לצדד שאין בזה איסור. ממבואר **במשנ"ב** (סימן רמד ס"ק כד) לגבי גוי שעשה מלאכה עבור ישראל בשבת, שאם לא אמר לו שיעשה דוקא בשבת, והישראל לא מרוויח מכך שהגוי עושה דוקא בשבת מותר.

וכן במכתב של הגר"ר **שבח צבי רוזנבלט שליט"א**, מתאריך שלה אדר ב תשע"ד (מופיע ב'שיח השמיטה' עמוד רעו), והצטרפו בחתימת ידיהם הגר"ר **אריה יהודה לייב שטיינמן זצ"ל**, והגר"ר **חיים קנייבסקי זצ"ל**, והגר"ר **ניסים קרליץ זצ"ל**, שהפריעו אינם נאסרים כיון שלא אומרים בפירוש לגוי שיוזע לישראל, ורק מסכמים על אספקת סחורה, וכפי שהנהגו בכל השמיטות ולא החמירו לאסור גדולים שגדלו כתוצאה מאמירה לגוי, ומכל מקום יש מעלה ביבול חו"ל.

והורה הגר"ח **קנייבסקי זצ"ל** (שיח השמיטה עמוד קכב סעיף ט והערה לא), שאם הגוי דרע בשביל בקשת ישראל היבול נאסר, אבל אם הגוי דרע מעצמו ולא היה ציווי של ישראל, למרות שהישראל חזק את אדיו ועבר על איסור אמירה לנכרי, והגוי יודע שהישראל יקנה ממנו מותר באכילה, וכבר בחי **החזו"א** היה ידוע שהגויים מרבים לדורע עבור ישראל בשביעית, ולא אסרום משום אמירה לעכו"ם. והורה הגר"ח קנייבסקי (ישא יוסף סימן סד) בערב שנת השמיטה תשע"ה, ליטול תוצרת משדות שנודעו כבר גם בשנה הישנית, ולא בשדה שהיתה בור בשיטת ורק בשביעית התחילו לזרועה לצורך ישראל.

שוב הוציא הגר"ר **הלוי ואזנר זצ"ל** מכתב בתאריך יום א פרשת בהר תשס"ז (מופיע בבטאון 'ההשגחה' 4 עמוד 67) אל הגר"ר **יעקב בלוי זצ"ל**, ומכתב נוסף בתאריך ע"ח חשוון תשס"ח (מופיע ב'ההשגחה' 4 עמוד 70) לגבי, מה שפורסם שלא מדעתו ושלא בכוונתו לענין אכילת לנכרי בשביעית, כי באמת דעתו הפריט דרך חשש שיש עדיפות מכמה טעמים בפירות חו"ל, ובתחילה סברו החותמים שאם אפשר במציאות להביא מחו"ל הוא דרך הנכון כדי לצאת מכל ספק רחוק בהלכה, אבל אחרי שהתברר שבמציאות אי אפשרות לספק תוצרת מחו"ל עבור כל היהדות החרדית, מסכים עם וועד הכשרות להמשיך בדרכם שהלכו בכל השמיטות עד כה בהוראת רבותיהם, ויאכלו עננים וישבעו.

ולדעת הגר"ר **אלישיב זצ"ל** (ישא יוסף סימן סב, סימן סג), הליכות שדה 188 טבת תשע"ה), יש לצרף להיתר את שיטת **מהריט"ץ** (שו"ת סימן מז), שאין איסור אמירה לנכרי בשביעית שמצות שביעית נאמרה רק בקרקע של ישראל. והורה הגר"ש למעשה שאין לסכם עם הגוי שיעשה מלאכות בשביעית, אלא

משיב כהלכה

סיכום הגיליון:

דינים העולים

- א. **אמירה לנכרי:** בהלכות שבת יש איסור אמירה לנכרי, לגבי כל התורה נחלקו הפוסקים האם יש איסור אמירה לנכרי, ולהלכה יש איסור אמירה לנכרי בכל התורה.
- ב. לגבי שביעית נחלקו בירושלמי האם יש איסור אמירה, ונחלקו הפוסקים להלכה.
- ג. **הזמנה מראש:** בשמיטות האחרונות התעורר פולמוס סוער בענין ההזמנה מראש אצל הגוי, לדעת המתירים אין שום איסור להזמין, ואפילו אם אסור להזמין מכל מקום הסחורה לא נאסרת. ואילו לדעת האוסרים אסור להזמין משום אמירה לעכו"ם, ויש חוששים שבדיעבד הסחורה נאסרת.
- ד. **הנחיות כשרות:** כיום כל גופי הכשרות המהודרים לא מזמינים ישירות את הסחורה אצל החקלאי הנכרי, אלא אצל ספק שיכול גם לייבא מחו"ל או מיבול ישית, ובאופן כזה לכל הדעות אין איסור אמירה לנכרי והסחורה מותרת.
- ה. **חומרא:** יש ועדי כשרות שמקפידים לשווק רק תוצרת באותה כמות שהנכרי מגדל בבאר השנים, כדי לוודא שאין זריעה ייעודית עבור ישראל. ויש אומרים שאין מעלה בחומרא זו.
- ו. **חו"ל:** אם אפשר עדיף לייבא מחו"ל שלא יהיה כל חשש רחוק. במציאות כיום לא שייך שכל התוצרת תגיע מחו"ל.

ההגרלה השבוע על 100 שקל מזומן

הזוכה בהגרלת גיליון 354 בסך 100 שקל מזומן

הג'ר ישראל מאיר בהגר'צ פלמן שליט"א

מרבני כולל 'מדרש אליהו' מח"ס קונטרס השביעית

שאלה: מהו ההיתר של אוצר בית דין

בפירות שביעית?

מה דעת גדולי הדור על אוצר בית דין בזמננו, טעם האוסרים והמתירים? האם אוצר בית דין מתיר לעשות מלאכות בשדה? כיצד מחלקים את הפירות? והאם הפירות חייבים בביעור?
מקורות: תוספתא (שביעית פרק ח הלכה א-ב); נתיב השמיטה (סימן יב); מנחת שלמה (חלק ג סימן קלב ס"ק טז-יח); משנת יוסף (חלק א סימן כג, חלק ד סימן א); אור לציון (שביעית פרק ד סימן ו); דרך אמונה (פרק ו ס"ק יט, ביאור ההלכה ד"ה לא יהא); חוט שני (קונטרס אוצר בית דין עמודים שפ-שפו); האיש וחזונו (עמודים מג-מד); משפטי ארץ (עמוד רנח, נספחים עמודים 264-263); ישא יוסף (שביעית סימן פה); שמיטה כהלכתה (פרק ג סעיף טז).

במדור זה מופיעה שאלה שבועית בנושא הגיליון הבא, כל מי ששולח חשובה נכונה על השאלה נכנס להגרלה. ההגרלה על דעת רבני המפעל. התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

בכדי להשיב ולהכנס להגרלה, מספיק לעיין במראה מקום אחד! נא להעביר את התשובות עד יום ראשון הקרוב בערב (תשובה שתגיע אחרי יום ראשון תכנס להגרלה הבאה). בצירוף פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד) באחת מהאפשרויות הבאות:

1. בקו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 שולח 4

2. בעמודות 'נדרים פלוס' ו'קהילות', קופת 'הילכתא' - 'עומק הפשט'

3. בחדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'

4. במקס מספר 1532-6507823

5. במייל 5047867@gmail.com

המדור הוקדש לעילוי נשמת

הגאון רבי חיים מנחם בן מלכה זצ"ל

נלב"ע כ' שבט תשס"ב ת.נ.צ.ב.ה.

עדכוני הלכה

בדליכא כו"ע לא פליגי

בגיליון ההשגחה (מספר 4 תשרי תשע"ד עמודים 70-62) מופיע מאמרו של הג'ר אברהם דוב ליטמנוביץ שליט"א, בו מסביר באריכות מצד הסוגיא שאין שום חשש של אמירה לנכרי, ויאכלו ענונים וישבעו. ומוסיף, שבמציאות לא שייך לספק לכל הציבור החרדי רק תוצרת חו"ל, כי אם למחצה שלשלי ולרביע. וציטט מה שאמר 'ר' מרדכי גוטפריד' שכל יום מגיע לשוק הסיטונאי בירושלים 21 סמטריילרים עם תוצרת הארץ בכשרות בד"ץ העדה החרדית, ואין מספיק קיבולת בנמלים כדי להביא רק תוצרת חו"ל לכל הירקנים ולמאות המפעלים בארץ. מה גם שהגנת הצימח' יש להם סמכות לעכב כל תוצרת למשך 72 שעות, וכמה פעמים אירע שהסחורה התקלקלה בשיהיה בנמל.

נושא הגיליון הבא:

'אוצר בית דין בשביעית'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעזור את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

הגיליון הוקדש לעילוי נשמת

הרה"ק רבי מנחם מנרל ב"ר יוסף מרימינוב זיע"א

נלב"ע י"ט אייר תקע"ה ת.נ.צ.ב.ה.

ואמר שיחזיק טובה למדליק נר לעילוי נשמתו (ילקוט מנחם עמוד רל)

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

גיליון שבועי עומק הפשט

שיעורים וימי עיון

בית הוראה טלפוני

בירורי הלכה אקטואליים

קו מידע הלכתי

חוברות הדרכה

מכון הילכתא 02-535-0535

מענה אנושי בית הוראה מערכת הגיליון

קו מידע הלכתי

02-5377-085

5047867@gmail.com לקבלת הגיליון במייל: בית הוראה מערכת הגיליון

פקס: 02-6507823

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...